

LILIČ U JABALČU...

Godina: XXVII Broj: 177. Svibanj 2020. / Anul: XXVII Nr.: 177 Mai 2020

Hrvatska grančica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 4

KRAŠEVCI ILI KARAŠEVCI ...

STR. / PAG. 11

STATISTIKA ...

STR. / PAG. 14

NAŠE ŠKOLE ...

**SRETAN VAM
DAN DRŽAVNOSTI**

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 12.06.2020, u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDAKCIJA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
Ivan DOBRA

Redactori:
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Colaboratori:
Maria LAJCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Unionea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednici:
Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA;

Vanjski suradnici:
Marija LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela;
Petar Miloš

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 11.06.2020, od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

DAN DRŽAVNOSTI R. HRVATSKE	STR. 3
KRAŠEVCI ILI KARAŠEVCI	STR. 4
10. SVIBNJA - DAN KRALJEVSTVA	STR. 5-6
SVETI LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ	STR. 6-7
OTKAZANE BROJNE AKCIJE	STR. 7
MATEJINA PRIPOVETKA	STR. 8-9
DAN EUROPE	STR. 10
STATISTIKA	STR. 11
DUH I ČOVJEK	STR. 12
PRIMA IEȘIRE LA PESCUIT CU FAMILIA,	
DIN ACEST AN!	STR. 13
NAȘE ȘKOLE: MALO DJECE, VELIKI PROBLEMI	STR. 14
ELEVII REVIN LA ȘCOALĂ	STR. 15

ELEVII DIN CLASELE TERMINALE REVIN LA ȘCOALĂ

Începând cu 2 iunie, elevii din clasele terminale (a VIII-a, a XII-a și a XIII-a) revin la școală, însă doar pentru două săptămâni, timp în care se vor pregăti în vederea susținerii Evaluării Naționale și a Bacalaureatului.

Din cauza situației generate de pandemie și de suspendare a cursurilor, aceștia vor avea anul acesta o programă modificată

pentru examene, și anume vor avea probele cu noțiuni numai din materia de pe semestrul I. Situația școlară va fi încheiată cu doar două calificative și nu se vor da teze. Potrivit Calendarului Evaluării Naționale 2020, examenele vor începe pe data de 15 iunie 2020 și se vor încheia pe data de 18 iunie. Primele rezultate vor fi afișate pe data de 22 iunie, zi în care vor putea fi depuse și contestațiile. Examenul de bacalaureat va începe cu probele scrise în data de 22 iunie și va continua cu probele pentru competențe. Pe toată durata cursurilor de pregătire și a examenelor, atât elevii cât și profesorii vor purta măști de protecție.

Directorul Liceului Bilingv Româno-Croat, prof. Miștoiu Alina, ne-a vorbit despre măsurile luate în instituția de învățământ din Carașova, pentru a preveni și a combate îmbolnăvirile cu SARS-CoV-2.

"Anul acesta avem 10 absolvenți de clasa a VIII-a și 5 absolvenți de clasa a XII-a. Din cei 10 elevi de gimnaziu, doar 6 vor participa la pregătire, în timp ce la cursurile de pregătire pentru examenul de bacalaureat și-au anunțat prezența 4 elevi. În acest scop, la Liceul Bilingv româno-croat s-au luat toate măsurile impuse de către Direcția de sănătate publică din Caraș-Severin. Sălile de clasă unde urmează să se desfășoare activitățile de pregătire sau de examinare au fost și vor fi zilnic dezinfectate

cu substanțe biocide pe bază de clor sau alcool, urmând apoi și aerisirea încăperilor cel puțin 30 de minute. La intrarea în instituție atât elevii, cât și profesorii, își vor dezinfecta mâinile și le va fi verificată temperatura. Evaluarea Națională se va desfășura în incinta Liceului Bilingv, pentru că și anul acesta vom fi centru de examen. Alături de elevii noștri vor participa și 3 elevi de la Școala Gimnazială Goruia. În ceea ce privește examenul de Bacalaureat, anul acesta am fost arondați la Colegiul Național Diaconovici Tietz din Reșița. În toată această perioadă profesorii de la instituția noastră de învățământ au ținut lecții online și au continuat predarea materiei potrivit programei școlare."

Reamintim că școlile și grădinițele din țara noastră au fost închise începând cu 11 martie, din cauza riscului de răspândire a coronavirusului de tip nou.

Lina Tincul

ANUNȚ

Dr. Magina Camelia și Dr. Firăstrăeru Cornelia, vă așteaptă cu drag la cabinetul stomatologic din cadrul Dispensarului Uman din comuna CARAȘOVA, deschis pentru a vă oferi servicii medicale dentare.

Pentru mai multe informații nu ezitați să ne contactați la numerele de telefon: **0760570009** și **0768159559**.

PROGRAM:

Luni: 12-18
Marti: 09-15
Miercuri: 09-15
Joi: 14-20
Vineri: 08-14
15-21

NAŠE ŠKOLE: MALO DJECE, VELIKI PROBLEMI

Vrata Osnovne Škole Vodnik (od prvog do četvrtog razreda) ostala su zatvorena od završetka prošle školske godine.

O predškolicima i učenicima do četvrtog razreda iz Vodnika, u kratkim crtama možemo reći da ih je nekoliko, skupa sa svojim roditeljima, otišlo u Ričicu, dok je većina

ga pet učenika: jedan u prvom razredu, tri u drugom te jedan u trećem razredu: „Djeca su vrlo otvorena, poslušni su i vole učiti, a roditelji ih pomažu u tome. I profesorski kolektiv je veoma složan ovdje. Na svima projektima što je škola imala radili smo zajedno, međusobno se savetovali i djelujemo kao ekipa. Za roditelje mogu reći da se brigaju za svoju djecu. Pomagaju nam i u ostvaranju školskih dječih projekata. Imali smo, na primjer, projekt o plodovima jeseni, pa jedan projekt o zimi ili kada smo dočekali gospođu veleposlanicu R. Hrvatske. Također su se upicali u obnavljanju razreda, počistivši pod i okrečivši stijene, a to je doista osvježilo atmosferu. Ovo je samo jedan mali dio od onoga što bi se,

njih odselila sa svojom rodbinom u druge države, pretežito u Austriju i Njemačku. U samom selu je ostalo još samo dvoje djece, koje trenutno pohađaju vrtići iz obližnjih naselja Klokotič i Lupak te jedan učenik u drugom razredu osnovne škole, koji uči u školi Lupak. Prošle 2018.-2019. školske godine vodnička je škola simultano radila s grupicom od četiri učenika četvrtog razreda i jednim učenikom prvog razreda. Bivši četverorazrednici su nastavili školovanje u Lupaku (budući da ovdašnja škola nema nastavak za peti razred), dok je vodnička škola morala nastaviti djelovanje samo s jednim učenikom, što je županijskom Inspektoratu bilo neprihvatljivo.

„Zatvaranjem škole u Vodniku napravilo se tužan korak u budućnost. Može se smatrati da je ovo početak završetka našeg sela – kaže nam Marija Vlasić, učiteljica od 30 godina u rodnome Vodniku. Ja sam se premjestila u obližnju školu u Klokotiču, koja također pripada općinskoj školi Lupak, jer od tuda se jedna od naših kolegica također premjestila u neku drugu školu“

Ipak, nije niti u Klokotiču (naselje u znatnoj mjeri veće od Vodnika!) situacija broja učenika znatno bolja. Učiteljica Vlasić preuzela je prvi, drugi i treći razred te predaje u simultanoj nastavi sa sve-

ipak, ovdje u školi trebalo napraviti. Dobila sam obećanje od načelnika Lupačke Općine da će poslije zimskih svetkovina obnoviti hodnik u prizemlju škole jer je u veoma lošem stanju. Povrh toga, mislim da bi se moglo i bolje. Nacija koja ne ulaga u školstvo, ne znam kakvu će budućnost imati. Kako nam danas izgledaju škole tako će nam biti budućnost. Nije ništa istrošeno ukoliko ulagamo u školovanje djece, jer će se nam to sve vratiti. Ali da nastavni proces bude što efikasniji, važni su uvjeti u kojima se taj proces odvija. Radna atmosfera, ambijentalni ugođaj jednog razreda i cjelokupne školske zgrade mora prijeti istodobno učenicima i nastavnicima. Mi stavljamo na stijene sve što radimo s djecom kako bi imali te informacije više vremena ispred očiju i bolje ih usvojili, ali ako razred nije okrečen godinama, pa isto tako stolarija ili namještaj nisu davno više u prihvatljivim kondicijama, teže je stvoriti taj ugođaj.“

Intervju s gospođom Marijom Vlasić snimili smo u veljači ove godine. Obećanje lupačkog kneza ispunilo se, izgleda, jer radovi na školskom hodniku su već započeli početkom travnja.

Ostaje, ipak, i dalje problem slabog nataliteta i velikih seoba naših mladih obitelji. Jer, uzalud ćemo imati lijepe škole ako neće biti onih koji će u njima učiti...

Daniel Lucacela

DAN DRŽAVNOSTI R. HRVATSKE

Obilježavanje Dana državnosti Republike Hrvatske započelo je 30. svibnja 2020. godine polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na Gradskom groblju Mirogoj u Zagrebu.

Vijenac su položili predsjednik Republike Hrvatske, predsjednik Hrvatskog sabora i predsjednik Vlade. Predsjednik Hrvatskog sabora i predsjednik Vlade, uz ministre u Vladi i ostale nazočne položili su vijence i na grob prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana.

„Ovaj datum označava novi početak od velikog nacionalnog značaja. Ponovo slavimo Dan državnosti na dan koji je duboko urezan u srca brojnih naraštaja, kako onih starijih, tako i mlađih koji itekako shvaćaju njegov značaj i važnost. Danas do nas posebno dopiru Isusove riječi: „Ti idi za mnom!,

kako bi Njegovu prisutnost uvodili u sve svoje poslove, odluke i svakodnevni život“, poruka je kardinala Bozanića povodom Dana državnosti Republike Hrvatske.

Dan državnosti Republike Hrvatske svečano je obilježen i u središnjem sjedištu Zajedništva Hrvata iz Karaševa gdje su se okupili članovi Koordinacijskog odbora organizacije na čelu s predsjednikom Slobodanom Gerom. Intonirana je himna R. Hrvatske, a zatim je predsjednik organizacije govorio o ulozi i značaju dr. Franje

Predsjednik Vlade Andrej Plenković čestitao je Dan Državnosti: „Čestitam svim našim sugrađankama i sugrađanima, Hrvatima i Hrvatima u Domovini i izvan Hrvatske Dan državnosti 30. svibnja. Dan kada je prvi put konstituiran demokratski izabran višestranački Hrvatski sabor,“ rekao je predsjednik Vlade Andrej Plenković nakon polaganja vijenaca. I predsjednik Hrvatskoga sabora Gordan Jandroković uputio je čestitku u povodu Dana državnosti, 30. svibnja, podsjetivši da je prije 30 godina konstituiran prvi višestranački Sabor čime je otvoren put prema demokratskoj preobrazbi, slobodi, samostalnosti i neovisnosti Hrvatske.

Obilježavanje Dana državnosti nastavljeno je svetom misom za domovinu u crkvi Svetog Blaža u Zagrebu koju je predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. U svojoj propovijedi, kardinal Bozanić čestitavši svim hrvatskim građanima Dan državnosti, podsjetio je na sve one koji su tijekom povijesti položili svoj život za stvaranje samostalne i neovisne hrvatske države.

Tuđmana, prvoga predsjednika države, u stvaranju neovisne i međunarodno priznate Hrvatske. Na kraju ceremonije pročitan je i govor predsjednika Tuđmana na povijesnom zasjedanju Hrvatskog sabora 30. svibnja 1990. godine.

Nakon obilježavanja održano je prigodno druženje i domjenak u prostoru parka ZHR gdje se nalazi i spomen obilježje svim žrtvama iz karaševske općine u prvom i drugom svjetskom ratu.

Odlukom Hrvatskog sabora, od ove godine Dan državnosti ponovno se slavi 30. svibnja. Dan državnosti obilježava se u spomen na konstituiranje prvoga demokratski izabranog višestranačkog Sabora 30. svibnja 1990. godine.

Od 2001. do 2020. godine Dan državnosti slavio se 25. lipnja, na dan kada je 1991. godine Hrvatski sabor donio Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske proglašavajući Republiku Hrvatsku samostalnom i neovisnom državom.

Ivan Dobra

KRAŠEVCI ILI KARAŠEVCI

Etničko ime koje Rumunji koriste za individualiziranje hrvatskog naroda iz doline Karaša u Banatu ima dva oblika: prvi je onaj razgovorni, dijalektalni, a drugi je onaj obrazovni, knjiški.

Dijalektalna se varijanta prezentira pod više aspekata, kako je pokazao već Emil Petrovici i, nakon njega, Mile Tomici: „Rumunji iz Banata ih nazivaju Crașoveni, Cîrșoveni, Crasoveni, Cotcoreți...”

Vjerojatno je narodni generički naziv kojega su Rumunji dali ovim govornicima slavenskog jezika prvobitno bio Cîrșoveni, danas zastarijeli i rijeđe korišteni oblik. Odavde se stiglo kod Crașoveni, pod utjecajem dokumenata vremena, u kojima se naselje Karaševo pojavljuje kao Crassowecz (1597), a distrikt je Crasso (1536), prevedene/prepisane od Costina Feneșana Carașova.

Rumunji iz okolice, međutim, nastavljaju ih sve nazivati Crașoveni, a ne Carașoveni, kako bi se reklo, u sustavu rumunjskog jezika, samo onima iz Karaševa, isto kao što su oni iz Klokotića nazvani Klokotićanima, na primjer.

Termin Carașoveni je počeo kolati, kao knjiška varijanta, jedanput s pojavljivanjem djela Emila Petrovicia, Govor Karaševaka. Opcija za ovaj oblik obrazlaže se činjenicom da, kako sam tvrdi, Emil Petrovici je studirao „govor jednog jedinog naselja, naime slavenski govor iz općine Karaševo” (str. XI), čiji stanovnici s pravom mogu biti nazvani Carașoveni. No zanimljiva je činjenica da stanovnici hrvatskih sela ne nazivaju one iz Karaševa po imenu sela, kako se događa u ostalim slučajevima: „Neki koriste riječ seljaci ili beli seljaci.

Legenda veli da pradjedovi Karaševaka „su na početku svi stanovali u Karaševu”, ostala sela formirajući se kasnije, „u carina, od imanja grupi-

ranih uokrug jednog izvora.” Od ovih pretpostavki, Emil Petrovici izvlači sljedeći zaključak: „Zbog toga ime Karaševak služi da bi se nazvali svi slaveni ovih sedam sela...”

Nakon pojave djela Emila Petrovicia, većina rumunjskih istraživača koristi etnonim carașoveni, s izuzetkom Traiana Simua, u Podrijetlu Karaševaka. Knjiški oblik pušten u optjecaj od Emila Petrovicia susreće se toliko u studijama slavista (I. Bărbulescu, Theodor N. Trâpcea, Mile Tomici, Mihai Radan), nekih lingvista (G. Ivănescu, na primjer), koliko i u kulturno – znanstvenim ili literarnim časopisima (u člancima Georgea C. Bogdana, G Cocora-Tietze).

Oblike bliske rum. Crașovan / Crașovean (i njemačkom /mađarskom Krašovan nalazimo i u djelima nekih hrvatskih autora, izdanih nakon prvog svjetskog rata. Prema tome, 1928. godine Petar Vlašić često rabi, uz toponim Krašova, etnonime Krašovani, Kraševci (str.16). Bliže našim danima, u osmom deceniju prošloga stoljeća, Hrvati su iz Buševca pisali Kraševanska svadba, Krašovani u Buševcu, preuzevši vjerojatno jednu varijantu etnonima koju su čuli u govoru iz Klokotića.

Nakon 1990., u Zagrebu se rabi sintagma Karaševski Hrvati, u djelima Lazara Ivana Krmpotića, Sanje Vulić, Tihane Petrović (Tjedan Hrvata iz Rumunjske, str.13, 19, 25), ali i Krašovani (str.13, 14).

U zaključku, izgleda kako u banatskim govorima iz doline Karaša, a možda i u rumunjskom književnom jeziku iz ove zone, uključujući i hrvatsko područje, etnonim carașovean/carașoveni kojega rabe učenjaci neće se nametnuti u skorije vrijeme. Narodni je oblik crașovean/crașoveni stariji, još uvijek nije izašao iz upotrebe, kraći je, pretpostavlja lakše izgovaranje, dok suglasnička skupina cr nije strana rumunjskom jeziku. Ova varijanta se podupire na prezimenu Crașovan(u)/Crașovean(u), kao i na hrvatskom obliku Krašovani, rabljenom u nekim selima (uz Karaševci).

Ivan Dobra (tekst preveden iz knjige Marcua Mihaila Deleanua "Însemnări despre carașoveni").

PRIMA IEȘIRE LA PESCUIT CU FAMILIA, DIN ACEST AN!

momeală simplă la porumb, iar celălalt la boiles cu aromă de cireșe. Nu prea am avut trăsături în primele două, trei ore, după care, spre seară, mai ales în amurg, au început peștii să se hrănescă mai intens, ba la mămăligă, ba la viermuși, însă niciun crap nu ne-a vizitat în prima seară.

Ne-am delectat cu o priveliște de vis, desprinsă parca din basme, cu niște burgeri pe grătar și, bineînțeles, cu ceva bere rece lângă focul de tabără care ne-a ținut de veghe până am adormit.

După ce s-au anulat restricțiile din cauza pandemiei în Austria, primul gând care mi-a venit în minte a fost acela de a întreprinde o ieșire la un pescuit și, nu una de câteva ore pe malul ape, dimpotrivă, am ales o apă sălbatică unde urma să stau două zile și două nopți, alături de familie.

Un lac, situat la granița dintre Austria și Slovenia, un fel de "mini-delta" noastră cea frumoasă. Un loc cu multe canale și apă curgătoare în care pot să te întâlnești cu aproape toate speciile de pești de la noi din țară, precum pâstrăvul, cleanul, crapul, amurul, știuca, rosioara, plătica sau carasul. În unele cazuri se poate întâlni chiar și somn de talie mare, dar, cei drept, încă nu am fost binecuvântat cu asemenea exemplare capitale.

Am ajuns cu bine la destinație vineri după amiază, am plătit taxa de pescuit și am fost norocoși să găsim un loc foarte frumos pentru această perioadă a anului, lângă o zonă destul de aglomerată de turiști ieșiți la un picnic după anularea interdicțiilor impuse de autorități din cauza coronavirusului. Am instalat imediat cele două corturi, unul pentru mine și soție, unul pentru Emma, fetița noastră, care voia cu tot dinadinsul să doarmă singură. Am mers împreună să adunăm ceva lemn de foc, după care ne-am apucat de treabă, fiecare cu ale lui, soția cu pregătutul cinei, eu și Emma cu pescuitul. Cooperam destul de bine, unul pregătea nada, celălalt bețele, și le lansam numaidecât în mijlocul lacului. Un băț conținea

Dimineața devreme eu am fost cel mai matinal dintre toți. Am pregătit repede o lanșetă pentru peștii răpitori, dar foarte silențios, ca să nu trezesc familia și am plecat la pescuit în speranța vreunei capturi pe măsură, de știucă sau șalău. Am cutreierat malul lacului câteva sute de metri în proximitatea taberei, unde am lansat cu cele mai bune și norocoase năluci ale mele, însă, toate eforturile mi-au fost în zadar.

Am revenit în tabără după aproximativ două ore de hoinăreli pe malul lacului și am observat că fiică mea radia de fericire pentru că a reușit să prindă câteva roșioare de toată frumusețea la boabe de porumb din conservă. Am decis de comun acord să le gătim pe jar și să facem o mămăligă cu mujdeiut de usturoi. Zis și făcut, toate bune și frumoase până după după amiază, după care norii au început să se adune și vântul a început să bată cu putere, iar singurul lucru care urma era ploaia. Așa că încetișor am început să ne strângem tabăra și să ne pregătim pentru plecare, deși aveam taxa plătită până a doua zi dimineață la ora 11:00.

Am mai zăbovit puțin pe malul lacului pentru a verifica dacă nu am uitat ceva, iar spre seară am plecat acasă puțin dezamăgiți de vremea de afară, dar în același timp mulțumiți de această ieșire frumoasă, mai ales după o perioadă îndelungată de stat în casă. Iar ca pescar hoinar ce sunt, întotdeauna voi visa la marea captură.

Petru Miloș

DUH I ČOVJEK

Kako danas govoriti o duhu i duhovnosti u vremenu kada je dugo svaka duhovnost nijekana, pa i ludilom proglašavana?

Ipak baš u ovome vremenu treba govoriti o duhu i duhovnosti, jer je svijet oštećen. Zapravo, ne može biti sretan i potpun ako se ostavi na jednoj dimenziji – materijalnoj

menu i cijeloj povijesti. Duh je uzdigao Proroke u navjestitelje i animatore čovječanstva.

Duh upitomljuje čovjeka. Što je čovjek produhovljeniji time je pitomiji i kulturniji. Kako

zamisliti i doživjeti kulturu bez duha? Ne čudimo se da su materijalistički nazori bili rušitelji kulture. Što bi za njih značila kultura ako nije govor duha? Kako u sebi doživjeti Duha? On se nudi svim ljudima, on je u ljudima. Kako ga prepoznati? Prema velikim duhovnim učiteljima potrebno je osloboditi se stvari, svijeta, grijeha. Biti 'prazan' svijeta da bi nas mogao ispuniti duh. Dok je čovjek okupiran stvarima duh ne može progovoriti.

Kad se čovjek oslobodi stvari, kad se razlikuje od stvari, tada u sebi doživljava duha i tada progovara drugim 'jezikom' i drugim 'jezicima'.

Čovjek koji je okupiran stvarima i jezik mu govori samo stvari, a čovjek pun duha (ljubavi) progovara ljubavlju. Zato se jezik duha razumije od svih ljudi. Ljudi svedeni na stvari postaju egoisti, dok ljudi duha su altruisti. Samo se ljudi u duhu i ljubavi mogu ujediniti i sprijateljiti. Duh sjedinjuje različite narode, rase, kulture. Bez duha samo se događa razdjeljenost i nerazumijevanje. Blagdan Duha Božjega za nas je skoro potresniji od Božića, jer se preko Duha Isusova očituje Isusovo djelo i Isusov život se utjelovljuje u nas. Svi smo pozvani da se oslobodimo svega onoga što nam smeta da u nama progovori Duh Božji.

Kao što ljubav sama sebe najjasnije pokazuje i dokazuje. Tako je i s duhom. Probuđen čovjek u Božjem duhu prepoznaje Boga i čovjeka. Božić se 'dogodio' u 'noći', a Duhovi se događaju u punini svijesti (na svjetlosti). U Utjelovljenju Bog postaje čovjek, a u Duhu čovjek postaje kao Bog, Božji. Plodovi su Duha: bratstvo, zajedništvo, ljubav...

Tamo gdje je Duh Božji tamo je ljubav i život. Tamo je čovjek osmišljen i smiren uza sve poteškoće.

Dr. theol. Davor Lucacela

Sursa:glas-koncila.hr

(tjelesnoj). Čovjek, ljudsko biće, nije stvar. On je osoba i njegovu osobnost karakterizira duhovnost – duh.

Duh je život koji daje materijalnosti – tjelesnost – životnost. Biblija obilježava početak života uz duh, Duha Božjega. Prije Božjeg Duha sve je bilo u kaosu i tami, a poslije u kozmosu (redu) i svijetlu. Čim je Duh 'zalebdjeo nad vodama' provreo je život u svemiru. I baš u dahu Duha Božjeg nastalo je istinsko životno stvaranje. Bog je postao prepoznatljiv po svome duhu, po Životu. Znači, stvaranje svemira, pa i stvaranje čovjeka vezano je uz Duh.

Duh je život svemu stvorenome. Duh prožima sve živo, a u čovjeku je uobličen u osobnost pa je stoga čovjek sličan Bogu. On je Božja slika i prilika. Ne svojom tjelesnom anatomijom nego svojim duhom. Po duhu je univerzalan, po duhu je osoba, po duhu ljubi, po duhu je brat i sestra, prijatelj, po duhu stvara obitelj, zajednicu, čovječanstvo. Duh je taj koji karakterizira čovjeka, koji daje čovjeku bezgraničnu vrijednost koja ga diferencira od svega stvorenoga.

Duh Božji je dar Božji čovjeku, kozmosu. Duh izvodi kaos u kozmos (nered u red). Duh Božji čini velikim sve Patrijarhe, sve Proroke. Duh je u vodi. Oni baš svojim duhom daju pečat svojem vre-

10. SVIBNJA - DAN KRALJEVSTVA

Zadnjih je godina sve više televizijskih emisija, članaka i studija o značenju datuma 10. svibnja.

Razlog je tome što se 10. svibnja obilježavaju tri važna trenutka u povijesti Rumunjske: početak vladavine prvog rumunjskog kralja, Karola I, neovisnost države i krunidba prvog kralja zemlje. Od travnja 2015. godine datum 10.

Datum 10. svibanj 1877., jedan je i od najvažnijih trenutaka Karlove vladavine, označava stjecanje neovisnosti Rumunjske od Osmanskog carstva, čin koji je kralju donio ogroman ugled. Toga dana, 10. svibnja 1877. rumunjski Senat izglasao

svibanj je i državni praznik, odlukom Zastupničke doma rumunjskog Parlamenta.

Ovaj je datum, 10. svibanj, bio nacionalni dan Rumunjske od 1866. do 1947., sve dok su komunisti došli na vlast. Za vrijeme komunističkog režima praznik je izbrisan iz kolektivne memorije, a kad se govorilo o neovisnosti, pozivalo se na govor Mihaila Kogălniceanu u Parlamentu, koji je govor ovaj veliki političar održao 9. svibnja. Istog je datuma, 10. svibnja i Dan kralja, a obilježava ga prvenstveno kraljevska obitelj, a počevši od 2015. godine, prijedlogom koji je usvojio Zastupnički dom rumunjskog Parlamenta, 10. svibanj je i državni praznik. Ujedno je i Dan Kraljevstva, naime, tog je dana Karol Hohenzollern Sigmaringen stigao u Rumunjsku.

Prvi značaj 10. svibnja povezan je s dolaskom Karola od Hohenzollern Sigmaringen u Rumunjsku 1866. Uz suglasnost francuskog cara Napoleona III i pruskog kralja Wilhelma I, princ Karol krenuo je u Rumunjsku krajem travnja godine 1866. Napušta dvorac Sigmaringen u blizini Dusseldorfa, u Njemačkoj, i prolazi kroz Švicarsku i Austriju. Stigao je 8. svibnja brodom u Turnu Severin, a 10. svibnja 1866. ušao je u Bukurešt. Tako je započela 48-godišnja vladavina, najduža u povijesti zemlje. To je razdoblje u kojem 10. svibanj ulazi u svijest Rumunja kao Dan državnosti i Dan dinastije.

je proglašenje neovisnosti od Osmanskog carstva. U Ratu za neovisnost, ili Rusko-turskom ratu od 1877-1878, rumunjske su trupe, učinkovito predvođene kraljem Karolom, dale svoj odlučujući doprinos. Istodobno, Berlinski kongres iz 1878. godine potvrdio je apsolutnu neovisnost Rumunjske od Osmanskog carstva.

Iako ima i kontroverzi u vezi ovog datuma, glavni argument prema kojem neki povjesničari tvrde da bi i sada Dan državnosti trebalo slaviti 10. svibnja je taj što je 10. svibnja 1877. proglašena neovisnost i knez Karol okrunjen je za kralja. Kao Dan državnosti, 10. svibnja slavili su svi Rumunji, i sudjelovali u poznatoj tučnjavi cvijećem na cesti. Proslava 10. svibnja zabranjena je prvi put 1917. godine za vrijeme nacističke okupacije, a drugi put je proslavu zabranio komunistički režim, nakon prisilne abdikacije kralja Mihaia godine 1947.

Zadnjih je godina ovaj važan datum raskošno proslavljen u Kraljevskoj palači, prijemima, raznim kulturnim i glazbenim događanjima. Nažalost, ove godine, zbog pandemije proslava se nije mogla održati. Prijestolonasljednica Margareta ovim se povodom obratili naciji sljedećom porukom:

"Astăzi este sărbătoarea națională de 10 Mai. În fiecare an, Palatul Elisabeta deschide larg porțile pentru mii de români din țară, din Republica Moldova și din toate colțurile lumii. Din păcate, în acest

luat parte la această mare sărbătoare românească a primăverii și a identității naționale.”

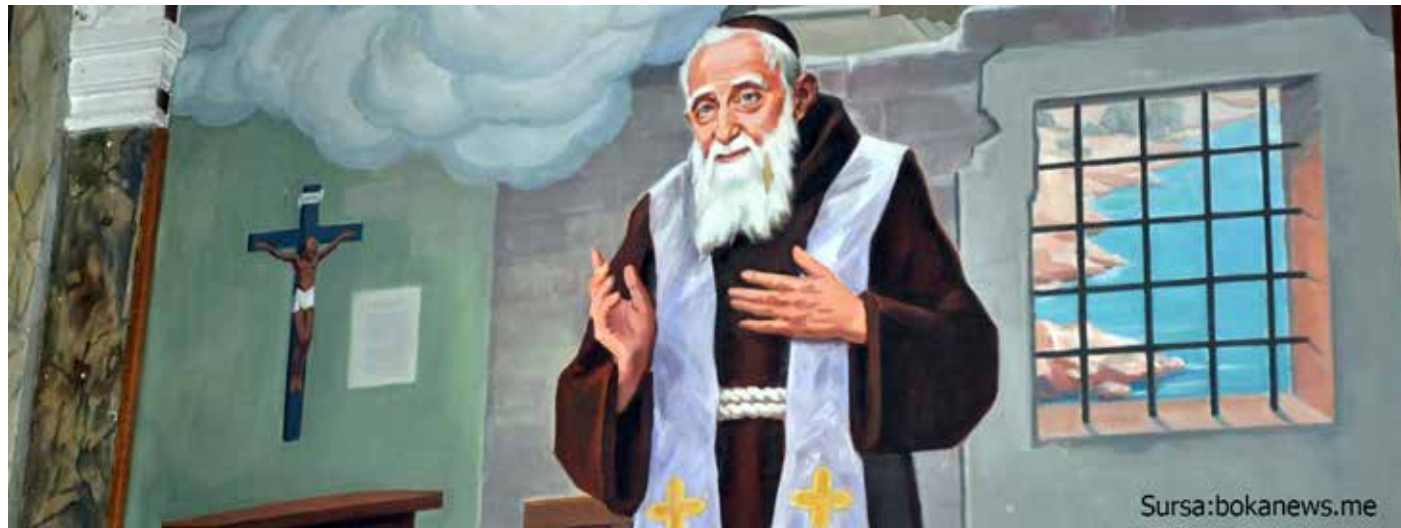
Povijest kroji svoje puteve i nakon tolikih desetljeća izbivanja kraljevska se rumunjska obitelj vratila u zemlju i aktivno doprinosi na vanjskopolitičkom planu promidžbi Rumunjske. Ogroman je doprinos dala prilikom ulaska Rumunjske u Europsku Uniju i NATO. Srodstvo s europskim kraljevskim kućama otvara vrata iza kojih se kroje sudbine država i naroda.

U novije doba učenici i studenti imaju ponovo šansu učiti pravu povijest Rumunjske, pogotovo o ulozi kraljevske kuće, posebice Kralja Karola I, u izgradnji moderne Rumunjske. Pridružujemo se i mi, kao građani ove zemlje, čestitkama upućenih rumunjskoj kraljevskoj obitelji povodom ovog važnog povijesnog datuma.

Maria Lațchici

an nu putem face la fel. Suntem în gând alături de toți cei care sărbătorească astăzi Coroana Română, istoria noastră modernă și aspirațiile noastre de libertate, progres și democrație. De-a lungul unui secol și jumătate, toate generațiile familiei noastre au

SVETI LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ

Iz života svetaca...

Mjesec svibanj mjesec je posvećen Djevi Mariji, mjesec molitve krunice i litanija Majke Božje. No, ovog mjeseca u katoličkom kalendaru vidimo i imena drugih nama dragih svetaca. Odmah na početku je sv. Josip, zaštitnik radnika, zatim je spomen sv. Filipa i Jakova, 22. svibnja je sv. Rita, zaštitnica nemogućih situacija. A sredinom mjeseca je poznati hrvatskih svetac, sv. Leopold Bogdan Mandić. Često smo u našim crkvama dobivali sličice i molitve upućene ovom svecu. Odluka da o njemu pišemo došla je i zato što je ovaj svetac ove godine, uoči blagdana Lurdske gospe koji se svake godine slavi 11. veljače (februara), proglašen zaštitnikom onih koji boluju

od zloćudnih bolesti.

Sitan rastom ali velih duhom, sveti Leopold Bogdan Mandić rođen je 12. Svibnja 1866 u Herceg Novom kao jedanaesto od dvanaestoro djece u obitelji Petra i Karoline Mandić. Već od djetinjstva pokazuje znakove da će svoj život posvetiti Bogu. U njegovom rodnom mjestu, Herceg Novom, kapucinski je samostan tada potpadao pod venecijansku provinciju a mladi Bogdan u dobi od 16 godina odlazi u kapucinsko sjemenište u Udine (Italija), nakon dvije godine stupa u novicijatu u samostanu Bassano di Grappa i tamo postaje član kapucinskog reda i uzima ime fra Leopold. Studira teologiju u Padovi i Veneciji i postaje svećenik 1890. Iako

STATISTIKA

vjenčanih, rođenih i umrlih u karaševskoj i lupačkoj općini u 2019. godini

Prema podacima crkvenog ureda iz Karaševa, u 2019. godini zabilježen je u karaševskoj općini pad broja živorođene djece u odnosu na prethodnu godinu, to jest rođeno je 7 djece manje nego u 2018.

U karaševskoj župi, u 2019. godini ukupan broj rođenih bio je 23 djece, 12 djevojčice i

thodne godine, to jest umrle su 38 osobe, isto kao u 2018. godini.

Istodobno u 2019. godini sklopljeni su samo 9 brakova, 7 u Karaševu, 2 u Nermidu, ni jedan brak u Jabalču. Od ukupno svih vjenčanih 6 para su katoličke vjeroispovijesti dok su 3 mješana braka. U odnosu na prethodnu godinu sklopljeno je manje brakova.

Što se općine Lupak tiče, prema podacima crkvenog ureda iz Lupaka i Klokotiča u prethodnoj 2019. godini umrlo je 7 stanovnika više u odnosu na broj živorođenih, odnosno rođeno je 25, a umrlo je 32 osoba. Ove godine, i u ovoj općini, zabilježen je isti broj umrlih osoba u odnosu na prijašnju godinu. U istom razdoblju sklopljena su samo 14 brakova u općini Lupak. Tako da lani, u Klokotiču, na bračnu vjernost pred Bogom priseg-

nulo je 2 para, dok je u Vodniku crkveno vjenčan 1 par. U selu Lupak sklopljena su 7 brakova, od kojih 3 para su miješovite vijere, dok su u selu Ravniku vjenčani 4 para, svi rimokatoličke vijere.

Lina Tincul

11 dječaka. U Karaševu imamo 16 novorođena, 8 djevojčice i 8 dječaka. U selu Nermidu imamo 4 novorođena, 3 djevojčice i 1 dječak dok u selu Jabalču imamo 3 novorođena, 2 djevojčice i 1 dječak. Nažalost, trend pada nataliteta u karaševskoj općini je prisutan dugi niz godina isto kao što je nastavljen trend prema kojem broj umrlih bitno nadmašuje broj novorođenih.

U 2019. godini zabilježen je isti broj umrlih osoba kao i pre-

Općina Karaševo	Ukupno	Karaševo	Nermid	Jabalče
Vjenčani	9	7	2	0
Rođeni	10 muško	8 muško	1 muško	1 muško
	13 žensko	8 žensko	3 žensko	2 žensko
Ukupno	23	16	4	3
Umrli	25 muško	20 muško	3 muško	2 muško
	13 žensko	10 žensko	2 žensko	1 žensko
Ukupno	38	30	5	3

Općina Lupak	Ukupno	Lupak	Ravnik	Klokotič	Vodnik
Vjenčani	14	7	4	2	1
Rođeni	15 muško	5 muško	4 muško	4 muško	2 muško
	10 žensko	3 žensko	0 žensko	6 žensko	1 žensko
Ukupno	25	8	4	10	3
Umrli	32	9	3	17	3

DAN EUROPE

Dan Europe proslavljen je 9. svibnja i to u spomen Deklaracije koju je na taj dan 1950. godine predstavio Robert Schuman.

Taj se datum tradicionalno smatra početkom izgradnje današnje Europske unije. S jedne strane, taj dan služi kako bi se istaknulo da Europska unija počiva na načelima vladavine prava i demokracije te podsjetilo kako se životi ljudi zahvaljujući EU-u mijenjaju nabolje. S druge strane, Dan Europe prilika je za međusobno približavanje građana, svladavanje sve većeg osjećaja udaljenosti između građana i europskih institucija te suzbijanje negativnog raspoloženja protiv EU-a koje postoji u nekim dijelovima državama članicama.

Institucije EU-a u povodu Dana Europe 2020. nizom aktivnosti na internetu su odale počast brojnim Europljanima koji u duhu solidarnosti pomažu našoj Uniji da prebrodi krizu uzrokovanu koronavirusom.

Zastupnica u Europskom parlamentu Sunčana Glavak u povodu obilježavanja Dana Europe uputila je videoporukom: "Za mene je Europa snažan projekt mira, napretka i prosperiteta. Ujedinjeni u demokratskim vrijednostima, gradimo društvo na temeljima tolerancije, pravde, solidarnosti, jednakosti i poštovanja. Ove vrijednosti sastavni su dio našeg europskog načina života. Ključni trenuci važnosti Europe kao projekta jesu upravo nedaće s kojima se suočavamo kao pojedinci ili zajednica. Europa je tu spremna pomoći kako bismo zajednički

i solidarno prebrodili sve poteškoće i stvorili bolje sutra. 2013. godine vratili smo se tamo gdje i pripadamo, pod okrilje svoje Europske obitelji. Otvorile su se brojne mogućnosti, gospodarstvo je poraslo, postali smo kvalitetnije, uređenije društvo. Našu budućnost moramo graditi na vrijednostima održivog razvoja, zaštite okoliša, poštivanja ljudskih prava i jednakosti prilika. Ono što se promijenilo jest zapošljavanje, rast, ulaganja, dakle Europa kao

pokretač novog razvoja. Postali smo i dio projekta i zajednice koji nadilazi sebe u pružanju onih opipljivih koristi za sve nas. Lakša mobilnost, nove prilike za obrazovanje mladih, europski fondovi, samo su neki od benefita. Europa je promijenila vizure moje zemlje".

Danom Europe slavi se mir i jedinstvo u Europi, a datum označava godišnjicu povijesne "Schumanove deklaracije". Naime, tijekom govora u Parizu 1950. Robert Schuman, tadašnji francuski ministar vanjskih poslova, iznio je svoju ideju o novom obliku političke suradnje u Europi kojom bi rat među Europskim državama postao nezamisliv. Njegova vizija bila je osnovati europsku instituciju koja bi objedinila proizvodnju ugljena i čelika i upravljala njome. Ugovor o osnivanju takvog tijela potpisan je nešto manje od godinu dana kasnije. Schumanov prijedlog smatra se začetkom današnje Europske unije jer je upravo iz te zajednice nastala današnja Europska unija.

Svibanj, peti po redu mjesec u gregorijanskom kalendaru, prvi je pravi proljetni mjesec. U hrvatskom jeziku ime je dobio po biljci svib, a stari Hrvati zvali su ga još i filipovčak, rožnjak i sviben. Posvećen je majkama, a na osobit način u tradiciji kršćanstva, osobito Katoličke crkve, svibanj je mjesec posvećen jedinstvenoj majci, blaženoj Djevici Mariji.

Ivan Dobra

se htio vratiti u rodni kraj poglavari su mu dodijelili druge dužnosti. Tako je bio i poglavar samostana u Zadru, Rijeci i Kopru.

Zadnjih četrdeset godina života proveo je u Padovi, u Kapucinskom samostanu, satima ispovjedaajući vjernike. A dolazili su mu i obični ljudi, ali i poznati, ugledni velikaši. Dolazili su tako i radnici, i student, profesori, intelektualci, vojnici, ali i redovnici i redovnice, svećenici, biskupi. Cijeli je život molio i radio na izgradnji mostova među ljudima a napose među crkvama, Istočnom i Zapadnom, jer je trpio zbog podjele kršćana.

Zapravo, svoju je svetost postigao još za života, u ispovjedaonici, u kojoj je neumorno slušao, tješio, savjetovao, duhom podizao oronule, tužne, beznadne i svima govorio da je Bog lječnik i da imaju vjeru, da vjeruju.

Napustio je ovaj svijet 30 rujna 1942, u Padovi, u Italiji, a na njegov je pogreb došlo skoro 170.000 ljudi koji su vikali: "Umro je Svetac! – Il Santo!", kao što je narod vikao i na pogrebu Ivanu Pavlu II. narod također vikao: "Il Santo! Subito!".

Godinu dana nakon njegove smrti počela su se događati čudesa. Službeno su priznata tri čudesna ozdravljenja. Jedno od njih je ozdravljenje Elze Raimondi koja je болоvala od teške tuberkuloze

i već je bila otpuštena iz bolnice bez nade da može ozdraviti. No Elza preporučila sv. Leopoldu, molila 'devetnicu' i pri kraju te devetnice sv. Leopold joj se ukazao i rekao da će ozdraviti i ona je drugi dan ustala, a liječnici su konstatali da je ozdravili.

Njegov je grob prvo bio na gradskom groblju, ali kako su počeli dolaziti ljudi i moliti kasnije su njegovi posmrtni ostaci preneseni u grobnu kapelicu u crkvi svetog Antuna Padovanskog u Padovi. Proglasio ga je blaženim papa Pavao VI. Godine 1976., a papa Ivan Pavao II. Proglasio ga je svetm 16. Listopada 1983. Spomendan je svetog Leopolda 12 svibnja.

Zaštitnik je ispovjednika i mnogih župa, crkava, kapele diljem svijeta a od ove godine i zaštitnik oboljelih od zloćudnih bolesti.

Živimo u teškim vremenima, svijetom hara virus kojemu zasada nema lijeka, stoga se s punom vjerom obratimo svetom Leopoldu i molimo ga da se moli za nas, za naše zdravlje i zaštitu, imajmo vjeru i vjerujmo, kako nas poučava ovaj svetac naših dana: „Imajte vjeru i život će vam biti dobar, smiren i kršćanski. Imajte vjere i naći ćete iscrpan odgovor na sva svoja pitanja i sva vaša iskušenja postat će podnošljiva a bol će se preobraziti u svjetlost!"

Maria Lačhici

OTKAZANE BROJNE AKCIJE

Zbog epidemije koronavirusa i sigurnosti svih sudionika, Zajedništvo Hrvata je u zadnjim mjesecima odustalo od orga-

niziranja nekih tradicionalnih akcija čije bi održavanje pretpostavljalo okupljanje većeg broja participanata od onog dopuštenog mjerama propisanih za vrijeme ove globalne zdravstvene krize. Prvenstveno mislimo na kulinarsku manifestaciju „Karaševski paprikaš“, koja je prošle godine organizirana u Vodniku, zatim na akciju „Đurđevdan“, priređenu prethodne godine u Ravniku te na međunarodnu folklornu manifestaciju „Pokraj rijeke Karaša“, čija je četvrta edicija trebala biti održana ove godine na otvorenoj sceni u Karaševu.

Zabrinutost zbog nekontroliranog širenja koronavirusa i nadalje je i više nego opravdana i trenutno nitko ne može predvidjeti kada će se javni život vratiti u normalu. Upravo s ciljem zaštite zdravlja svih impliciranih, i neke druge akcije Zajedništva koje su bile planirane za naredno vrijeme bit će otkazane ili reprogramirane za period kad se steknu svi epidemiološki uvjeti za okupljanje velikog broja ljudi.

Ivan Dobra

Matejina pripovetka

Milja Šera

Mladi regrut Mateja je u birtu, pijanči i se veseli s njegovi pajtaši, pa se govore za nji-jan život i što ji u katana čeka. Ivan počeo da popeva jenu staru i žalnu popevku:

„Pakuj majko kufer moj
i moju staru torbicu,
od sutra više nesam tvoj
idem na rusku granicu!“

Natočise rakiju i u žalost svi ostadoše, pa čekaju Đurđa da tera dalje tu popevku. Samo će on, vrišteći, sede na stol pa im kaza:

–Ne bojte se, braćo moja, sve ovo la da prođe uskoro!
Mateja isteri izdušak čašu rakije i počeo on da popeva:
„Majko moja, mene sad odzabi,
na ruski front sutra poodim,
moje rane koj la da zastrabi
kad lam u nesreću da pogodim?“

Tiko se otvoriše vrata lagano i ato jena žena stara, u črnem sva zavijena. Pogliđe ona za Matejom, a on isto vreme se obrnu iz stola za njom, kakon kad je većem znal če njega traži. U to vreme Đuriđ, birtaš, đipi omak da natoči ješte piće i počme i on da popeva:

„Majko moja ne žali sina,
metni dubravnika u katanicu,
če u frontu čeka litra vina
i nečem videti rusku granicu!“

Ta stara žena se uputi kod Mateje i žalnim glasom mu reče:

–Matejko, Matejko...ti se veseliš i žališ ovde, a tvoja Anka se udava.

Mateja pobledi i jedva stignuše do glasa da ju zapita:
–Majko Marto, pa koj to mogal da mi načini, baš sad kad poodim u katane?

–Ludul od nene joj, če je rekao če ti nemaš više da se vrneš živ iz boja.

Vrišteći, Mateja kaza majki Marti:

–Idi majko, molim te, pa kaži mojoj Anki če bi da se vidimo na padini, izbreg jablka bistranjka! – a majka ga poslušala i ode kako vetar, kakon kad nikad niti ne biše u birtu.

Od novo se ču glas Đurđa, koj diže čašu rakije i nazdravi svem, malko i on rasrđen od što je čul od majke Marte:

–Hajdate braćo da poglnemo, če od sutra nesmo više zajedno!

Fofleji i dinari dalje piju i popevaju, od svašta se govore, ali Mateji ne fagadi više ni piće niti veselje. Ne

ga više bilo briga niti drugoga da čuje, a niti da vidi. U celim birtu kakon kad je stal samo on...sam.

–Braćo, idem si doma! – tiko reče pajtašam i odjedanput se diže iz stola.

–Što te stiglo – upita ga neki – pa niti ne se smrklo nadvoru?!

Ali njegove uši ništa ne čuše, a noge kakon kad su ga same vkle nadvor. A dok je on izodil na sokak, u birtu se poterila ješte jena popevka:

„Od sutra fofli pušku nosi,
Majko moja, što si me porodila,
Koj la tebe, Kulmo, sad da kosi,
Kad moje srce žalost probila?“

Mateja je pošal da se skobi s njegovom dragom, a mrak jel većem da se polagano spušta priko sela. On zaljuti kračeve i uspenja po njegovoj pučaki na padinu. Kad stiže kod jablke bistranjke se zaskuti za njom i upali jenu cigaru. Kroz blagu tamu već što veda kako se bliža jena ladina. Prepozna Anku, njegovu dragu ljubav, a srce počeo da mu se trese kako ludo, a na grudi kakon če mu se metnul koznakolik kamen, če jedva je mogal da dija.

–Ankico, jesi li ti? – upita on drktaći, bojeći se u isto vreme da mu se samo samo ne pričini.

–Ja sam, Matejko!

Kad to ču se projuri živo do nje i ju uze u ruke kako jenu kaplju rose i priče svu da ju ljubi, a kroz slza ju zapitaše:

–Je li istina če se udavaš?

Ona mu poglene u oči žalosno.

–Ja sam popravila majku Martu za tebe če moj nena ubisnel sejdani. Meni Ivan ne treba, ja samo tebe volim i da znaš če lam da te čekam dok se svrši ovej grozni boj.

–Onda, Anko, ajda mi oba kod tvojega nene da mu potvrdimo našu ljubav!

–Neka, Matejko, če se zaklel mami če ima da te za-kojle ako dođeš kod nas doma!

Mateja pritisne Aninu glavu na svoje grudi i po jedan put celo njeino lice saciliva. Ali Ana, uplašena, mu kaza:

–Moram da bižim doma če moj nena je besan, bi da me uda i ništa drugo! Se vidimo malko i sutra kod tebe kod salaša, laš?

–Draga moja Ankico, ali ja čekam kola iz Oravice da me uzme i neznam u koje vreme la da stigne.

–Matejko, ne boj se, dragi moj, ja sam tvoja do kraja sveta i nitko nela našu ljubav da ukopa!

Mateja joj poglenu i počeo da vrišti kako malo dete. Tad mu prvi put prošlo kroz glavu če jest moguće da ju nikad više ne vidi. Utopen u slza joj odgovori:

–Eh, da ne bil ovej grozni boj... Onda stane kako ti, Anko, kažeš. Čekaj me!

Ovo se dogodi u petak navečer, a u subotu se većem šije kod mladoženje steg. Cigane svire, stari pijanci popivaju i se vesele, a Ankin nena se govori pod portom s njegovom ženom, Marijom. Odjedanput ato i Anina pramajka Anđelija rovačči:

–Vi se veselite i se radujete a naša Anka je mrtva!

Nena i mama zamutiše...

–Što, kako, majko moja, mila?!

–Obesila se za gredu – zarove ona i počeo da se pripeva i da si kine kušulju i kecu.

Svi ostadoše kako treščeni. Cigane si saberoše lafte, cimbalu i bronku i pobeže na put.

–Petre, Petre, što sam ti ja kazala, – upita ga žena rovačči – sad si radostan, jel?

Samo če on ne imal nikaku reč što da joj odgovori, a niti luft da dija.

Spustiše Anku i poležiše ju mrtvu na sofri. Nena joj vrišti lagano, svi slušaju njegovo vrištanje, aman svi vrište i se pripevaju.

Kad je Mateja čul za to sve, rekao si, bude što bude, on ide kod nene joj doma da barem vidi Anku po tražnji put. Turil on u sobu de je ležala Anka, nitko mu ne reče, bež po tamo, nego svi ga manuše da stigne do nje, do sofre. Sklomi se Mateja priko nje i upravo na čelu ju cuknu, a posi na usta, a Anki počeo desno oko da slzuka. Mateja izvadi maramku pa joj obriše slzu i joj zašapće rastužan na ucu:

–Zbogam, Anko moja, draga! Uskoro lamo da budemo zajedno...ništa se ne boj, Anko moja!

U sobi počeo od novo pripevanje i javkanje, a Mateja izleže sam, potamnjen od bolesti i tuge. Tiko ču neki glas za njim:

–Matejko, si si udzabril maramku pered njejne glave! Ali on to ne čul, nego i dalje krača lagano kako pijanac da se udalji od te sobe.

Ošal je Mateja u boj. Sidel tamo na fronti skoro celu godinu, dok se svršil tej boj grozni. Od dvanajst dinara što su pošli zajedno, samo on se vr-nul i po neki četiri diteta, nego iz drugi seli.

Omak kad je stigal u selo je i pošal na Ankin grob. Klekal je prid grobam i počeo da moli Boga. Poglenu na njejan krst i vas se rastuži, pa onda poglede po jedan put na ime napisano na krstu kakon kad mu ne dođe da veruje če to je ime njegove drage.

Nebo se oblači i odjedanput kišica počeo da rosi priko grobljice. Mateja vidi na krstu od bagrena nešto belano i šareno i prepoznal maramku što je on postavil u kopčeg kad je vreštal na glavi Anke. Nategnu ruku, drktaći, i ju pipnu. Mateji se duša razboli i počeo da se pripeva od teškoće, kakon što su se pripevale žene za Ankom. Uze maramku i ju namesti na grudi, uzgor srca. U to vreme kiša sve po jako počeo da se lje.

–Niti u grobu ne me udzabila moja Anka, – stade da govori sam na glas. Ona ode, a ja ovde sam ješte živ!

Prodoše neki dni otoli, čak i nedelje, kad nena Matejin mu milosno kaza:

–Sutra mora da ideš s junci u Vasiljevu da ji prodaš i tiko si kupi i nešto za tebe! Biće da i upoznaš neku lepu Vlajnicu tamo.

Sutradan, prid da se cepa zora, Mateja i po nike komšije su se našli putam i pošli na trg. Jeni su s koli, drugi ponoga, ali svaki ima neku maru da proda u tem malim varošiću. Svi su zajedno prošli priko Kulme, pa su turili u Fer, jeno selo de su bile okne za železo. Iz tog mesta nitko više ne vedal ili čul za Mateju.

Poveda se u selu če junci su sami vrnuli kod salaša, a na lančiću bila zadenuta čista i bela maramka...

Priredio i obradio Daniel Lucacela